

Fikri hür şair

Sinem Çelebioğlu

Kimiz henüz lisedeyken çıkmışızdır köşkün basamaklarını, kimimiz daha

sonra. Şanslıysak, sadece kendi dönemine değil, gelecek kuşaklara da etkisi büyük olacak şairin eserlerini bilerek gezmişizdir odaları. Ünlü "Sis" şiirini içimizden okumuş, bu

“Yolu Aşyan'dan geçen hangi edebiyatseverin aklına düşmez Tefvik Fikret? Tutkuyla yazdığı dizeleri, hayallerini yansıttığı portreleri, elleriyle çizip adını verdiği köşkü ve okurlarına ithaf ettiği o meşhur "Rübâb-ı Şikeste"si...

eserden ilhamla Abdülmecid Efendi tarafından yapılan tablonun önünde durup düşünmüş, Tefvik Fikret'in kendi çizdiği portresine bakmış, Farsça "kuş yuvası" anlamına gelen Aşyan ismini verdiği köşkün çizim planlarını incelemişizdir. Elbette masmavi denizin enginliğinde biz de bir yandan geçmişî yâd edip bir yandan hayallere dalmışızdır.

Tanık olduklarımızın etkisiyle inerken o basamakları, şairin kısacık yaşamına

sığdırdıkları da geçer zihnimizden bir bir. Edebiyatımıza kattıklarını ve eserlerinin özelliklerini bir yazıya sığdırmak olanaksız olsa da Tefvik Fikret deyince kalbimizi titreten çağrışımları sıralamak mümkün.

Ölümünün üzerinden yüz altı yıl geçse de Ahmet Hamdi Tanpınar'ın dediği gibi, "Tefvik Fikret, bir şairden ziyade bir kahramandır." Çünkü o, "Bir devrin manevi tarihine kendi karakterinin mührünü basabilmek için en müsait şartları bulmuştur."

Nitekim Tefvik Fikret denince Servet-i Fünûn dönemi ve öncü olduğu dergi gelir aklımıza.

Okul sıralarında klasik edebiyata olan tutkusunu sonucunda şiir denemelerine başlamış ama aynı zamanda Fransız edebiyatının etkisini de eserlerine yansıtmıştır. Kenan Akyüz'ün belirttiği gibi Servet-i Fünûn hareketi, Türk edebiyatını kesin olarak modernleştirir.

Tefvik Fikret de bu hareketin öncüsüdür. Çünkü onun, "19. asrın sonlarında Türk şiirinin tamamıyla Avrupalı bir görünüş almasındaki payı büyüktür."

Bitmeyecek hayal

Ama Servet-i Fünûn dergisindeki katkısının sadece içerik olduğunu söylemek eksik kalır. Tefvik Fikret'in, derginin resimli bölümlerinde de ciddi ölçüde emeği vardır. Çünkü o, sadece şiirle ilgilenmez yaşamı boyunca. Müzik, resim, mimarlıkla da ilgilenmiş ve

şiiirlerinde kullanmıştır. Hele de resimleri ve resimlerinin altına yazdığı şiirler, bizlere tamamlanmış bir duygusal yolculuk hediye eder. Özellikle de tabiata dairdir yazdıkları. Örneğin "Beyaz Yelken" tablosu ve şiiri... Her zamanki tabiat fikri hâkimdir. Diğer yandan kaçma

Ve bu hiç bitmeyecek hayal, bizi yine o eşsiz dizelerle dolu "Rübâb-ı Şikeste"ye götürür. Biliyoruz ki o dönem, yazar ve şairlerin birlikte Yeni Zelanda'ya gitme hayali kurdukları bir dönemdir. Yeni Zelanda olmayınca Manisa civarında Sarıçam Köyü'ne yerleşme fikri hepsinin ortak düşü hâline gelir zamanla. Tüm bunlar, inziva, sessizlik ve yalnızlık temalarını da ortak kılar. Bir yandan da Tefvik Fikret'in giderek yalnızlaşması, Aşyan'a kapanma sebebiyle örtüşür. İşte bu dönemde yazılan şiirlerin toplandığı "Rübâb-ı Şikeste", çok söz söyler, çok duygu paylaşır bizimle.

"Gayyâ-yı Vücûd", "Ömr-i Muhayyel", "Mâi Deniz", "Sabah Olursa", "Yaşadıkça" ve daha pek çoğu işler ruhumuza ama Sühâ ve Pervin, hepsinin toplamı gibi değil midir? Diyalog yapısıyla yazılmış olmasıyla da fark yaratan ve hayal-hakikat tezatlığını gözler önüne seren şiir şöyle başlar: "Bulutlu bir semâ-yı nisân altında, sâkin ve muattar bir çam ormanı..." Yine bir tablo gibi resmedilmiştir şiir. Sessiz, dingin ve mis gibi kokan bir çam ormanında başlar hayal. Çünkü tabiat,

Tanpınar'ın ifadesiyle, "Tefvik Fikret'e, insanlardan uzak, basit, yalansız ve endişesiz bir hayatın dekorunu sunar."

Musikinin de etkisi ortadadır Tefvik Fikret'in şiirlerinde.

Şiir kitabının adına "Rübâb-ı Şikeste" (Kırık Saz) koyması, tesadüf değildir. Pek çok şiirinde

işitme duyusuna hitap ettiği ortadadır. Ve elbette çocuk edebiyatının en önemli örneklerinden biri olan "Şermin" adlı şiir kitabındaki "Keman" şiiri akla gelir. Küçük yaştaki çocuklar üzerindeki etkisini vurgularken biz yetişkinlerin de kulaklarında hoş bir nağme bırakır.

◆ YKY - Tefvik Fikret - Bütün Eserleri - Eleştirel Basım

Tefvik Fikret'in edebi dünyasında derin bir yolculuğa çıkmak şimdi mümkün. Hem de kesintisiz bir yolculuk... Çünkü Yapı Kredi Yayınları'nın Delta serisinden çıkan Tefvik Fikret - Bütün Eserleri - Eleştirel Basım, 1752 sayfalık bir hazine niteliğinde.

Çalışmalarıyla edebiyatımıza katkısı tartışılmaz akademisyen Prof. Nâzım Hikmet Polat'ın büyük bir emekle hazırladığı ve değerli hocası Orhan Okay'a adadığı kaynak, Tefvik Fikret'in tüm eserlerini bir arada sunuyor. Ele geçen tüm şiirleri, deneme ve hikâyelerinden oluşan edebi düzyazıları, söyleşileri, makaleleri, mektupları ve resmî yazılarının toplandığı bu eşsiz tek cilt, hemen her sayfanın altında yer alan kaynak ve açıklama notlarıyla da zengin bir okuma süreci sağlıyor.

